

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

“MULTIMEDIA VA ONLAYN NASHRLAR”

fanining o‘quv dasturi (sillabusi)

Bilim sohasi:	200 000 – San’at va gumanitar fanlar
Ta’lim sohasi:	230 000 – Tillar
Mutaxassisligi:	60230600 – Noshirlik ishi

Toshkent-2023

2. FANNI O'QITISH NATIJALARI VA SHAKLLANADIGAN KASBIY

KOMPETENSIYALAR

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalarga quyidagi talablar qo'yiladi. *Talaba:*

- Multimedia tushunchasi va uning turlari, onlayn nashrlar to'g'risida *bilimga*;
- matn, rasm, ovoz va video ko'rinishidagi fayllar, bloglar va onlayn nashrlarni yarata olish usullari va muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish *ko'nikmalariga*;
- matnli, ovozli va videofayllar, bloglar va mass-medianing asosiy tushunchalarini va qayta ishashda kerakli amaliy dasturlardan, hamda onlayn nashrlar uchun web texnologiyalar xususiyatlarini bishni va ulardan foydalanish bo'yicha *malakaga ega bo'lishi lazim*.

Fan/modul kodi 302MON26	Fan/modul turi Majoriy	Ta'lim tili o'zbek	Ishlab chiqilgan o'quv yili 2023/2024	
			O'quv mashg'uoltlari (soat)	Ishlab chiqilgan o'quv yili 2023/2024
			ECTS - Kreditlar	Haftalik dars soatlari
			Jami:	Jami:
			Ma'ruza amaliy	laboratoriya seminar
			Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Semestr				
3	Multimedia va onlayn nashrlar	4	4	60
				10
				30
				20
			-	60
				120
4	Multimedia va onlayn nashrlar	2	2	30
				6
				14
				10
			-	30
				60
	Jami:	6	6	90
			16	44
			30	-
				90
				180

1. FANNING MAZMUNI

O'zbek tilining jahon axborot tarmog'ida munosib o'rin egallashini ta'minlash, uning kompyuter uslubini, o'zbek tili va dunyodagi yetakchi xorijiy tillar asosida turli xil ko'rinishidagi multimediali dasturli vositalar yaratish va unga ishllov berish imkoniyatlari haqidagi bilmlarga ega bo'lishi hamda ulardan foydalananish uchun ko'nikma va malakalarni shaklantirish, rivojlanish va bu borada erishigan natijalarini analiyotga keng tarbiq etish uchun Multimedia va onlayn nashrlar fanining tutgan o'mi beqiyosdir.

Multimedia va onlayn nashrlar fani yo'naliish sohasidagi turli analiy masalalarini yechishda, matn, ovoz va video ko'rinishidagi tajriba natijalarini qayta ishashda yechishda, matn, ovoz va video ko'rinishidagi tajriba natijalarini qayta ishashda kerakli analiy dasturlardan foydalananishga katta e'tibor beriladi.

Ustbu kursha multimedianing taskil etuvchilar, multimedia texnologiyalarining qo'llash sohalari, matn, tasvir, audio va video axborotlari xususiyatlari va ularni qayta ishash ko'nikmalarini, analiyotga tadbiq qilish va zamonaviy onlayn nashr texnologiyalarini o'regatish ko'zda tutilgan.

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga multimedia texnologiyalarining ishlashtirish, texnik va dasturiy ta'minoti, imkoniyatlari, yo'naliishlar sohasidagi mutaxassislikka oid raqamli ko'nikmalarini va taylor dasturiy ta'minotlardan foydalana olish malakasini hosil qilishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni nazariy bilimlar, analiy ko'nikmalar, maxsus buyruqlar hamda multimedia va onlayn nashrlarning analiy dasturlaridan foydalananish kabi asosiy bilmlarga ega bo'lislariini ta'minlash vazifalarini bajaradi.

3. O'QUV FANI O'QITILISHI BO'YICHA USLUBIY KO'RSATMAKLAR

Multimedia va onlayn nashrlar fanini o'qitish ma'ruza, amaliy, laboratoriya mashg'uoltlar va mustaqil ko'rinishda bilim olish bilan birga o'qitishning ilg'or va zamонавиy usullарни, yangi axborot texnologiyalarни ташиб qилиш ta'lim sifatini oshiradi. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llannalar, ma'ruza matnları, standartlar, tarqatma materiallar, elektron materiallar, virtual standartlar va ilg'or pedagogik texnologiyalaridan foydalaniadi. Zamонавиy pedagogik texnologiyalarning aqliy xujum, muammoli vaziyat, taqdimot va boshqa usullаридан foydalananish tavsiya ettildi.

4. TALABALARINI BAHOLASH TARTIBI:

Talabalarning bilimini baholash tartibi O'zbekiston Respublikasi Olyi va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdag'i 19-2018-sodan buyrug'i bilan tashdiqlangan "Olyi ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom talablarini asosida belgilanadi.

1. Nazoratlarini amalga oshirish tartibi.

Oraliq nazorat: O'tilgan mavzular asosida test shaklida o'tkaziladi.

Yakuniy nazorat: Semestr davomida o'tilgan mavzular bo'yicha test shaklida o'tkaziladi.

Izoh: Oralig nazorat turi har bir fan bo'yicha fanning xususiyatiidan ketib chiqqan holda 2 martagac ha o'tkazilishi mumkin.
Talabani oralig nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari mobatga olinadi.
Nazorallarning o'tkazilishi muddatlarini tuyyan o'quv yilida tasdiqlangan o'quv jarayoni jadvali asosida tashkil etiladi.

2. Talabalarining bilimi baholash mezonlari:
talaba mustaqil xulosa va qator qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, avtib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 5 (a'llo) baho;

talaka mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, avtib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb ega deb topilganda – 4 (yaxshi) baho;

talaba olib bilimini amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, ayrib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 3 (qoniqarli) baho;

talaba fan dasturini o'zlashtirмаган, fanning mohiyatini tushunmaydi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda – 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi.

5. O'QUV MASHG'ULOTLARI VA MUSTAQIL TA'LIM QISMI

1-SEMESTR

5.1. Ma'ruba mashg'ulotlari

"ASOSIY NAZARIY QISM (ma'ruba mashg'ulotlari)" o'quv fanning mavzulari manтиқиу кетма-кетлика кeltiriladi, har bir mavzuning mohiyati asosiy tushunchalar va qisqa ifodalat orqali ta'lim oluvchilarga davlat ta'lim standarti va malaka talabari asosida yetkazilishi zatur bo'lgan bilim va ko'nikmalar qamrab olingan holda ifodalab beriladi. Asosiy nazariy qism modullari shaklida berilishi mumkin;

No	Ma'ruba mavzulari	Qisqacha tafsifi (kalit so'zlar)	Saatlar hajmi
		3-semestr	

5.2. Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashgulotlarni tashkil yetish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatmalar va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruba mavzulari bo'yicha olingan bilim va ko'nikmalarini amaliy masalalarni hal qilishga qaratadi. Shuningdek, darslik va o'quv qu'llanmalari asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalananish kasbiy sohalari bo'yicha turli xil loyihalar tayyorlab, o'qitish jarayonida foydalanishni tashkil yetish va boshqalar tavsiya yetiladi.

No	Ma'ruba mavzulari	Qisqacha tafsifi (kalit so'zlar)	Saatlar hajmi
3-semestr			
1.	Multimedia haqida umumiy tushunchalar. Multimedianeing tashkil etuvchilari multimedia texnologiyalarining qo'llash sohalari	Multimedia haqida umumiy tushunchalar. Multimedianeing tashkil etuvchilari multimedia texnologiyalarining qo'llash sohalari	2
2.	Multimedia mahsulotlarini taqdim qilish usullari. Multimedia	Multimedia mahsulotlarini taqdim qilish usullari.	2

No	Amaliy mashg'ulot mavzulari	Qisqacha tafsifi (kalit so'zlar)	Saatlar hajmi
3-semestr			
1.	Animatsiya yaratish texnologiyalari va turlari. Gif animator dasturida ishlash	Animatsiya yaratish texnologiyalari va turlari. Gif animator dasturida ishlash	2
2.			

2.	Raqamli fotografiya: video va rasmga olish	Raqamli fotografiya: video va rasmga olish	2
3.	Ovozli axborotlarni qayta ishlash (GoldWave va Adobe Audition dasturlari)	Ovozli axborotlarni qayta ishlash (GoldWave va Adobe Audition dasturlari)	4
4.	Videofayllarni qayta ishlash va effektlar (Movavi Video Editor, Adobe Premiere Pro dasturlari)	Videofayllarni qayta ishlash va effektlar (Movavi Video Editor, Adobe Premiere Pro dasturlari)	4
5.	Tasvirga olishning xromakey usuli. Videoni saqlash jarayoni (Rendering jarayoni)	Tasvirga olishning xromakey usuli. Videoni saqlash jarayoni (Rendering jarayoni)	2
6.	Mediaformatlarni boshqarish (Format factory dasturi bilan ishlash)	Mediaformatlarni boshqarish (Format factory dasturi bilan ishlash)	2
7.	Optimallasshgan qidirish mexanizmlari statistikasi (Trends Google va Wordstat Yandex)	Optimallasshgan qidirish mexanizmlari statistikasi (Trends Google va Wordstat Yandex)	4
8.	Onlayn videoxostinglar bilan ishlash	Onlayn videoxostinglar bilan ishlash	4
9.	Onlayn o'quv kursi yaratish (iSpring Suite dasturi bilan ishlash)	Onlayn o'quv kursi yaratish (iSpring Suite dasturi bilan ishlash)	2
10.	Multimediali elektron darsliklar yaratish (AutoPlayMedia Studio dasturi bilan ishlash)	Multimediali elektron darsliklar yaratish (AutoPlayMedia Studio dasturi bilan ishlash)	4
11.	Onlayn o'quv kursi yaratish (Moodle tizimi bilan ishlash) 32	Onlayn o'quv kursi yaratish (Moodle tizimi bilan ishlash) 32	2
12.	Cloud texnologiyasi. Google disk va Yandex disklar bilan ishlash	Cloud texnologiyasi. Google disk va Yandex disklar bilan ishlash	4
4-semestr		Jami:	30 soat
13.	Raqamli obyekt identifikatori (DOI) olish. ORCID olish va xalqaro ilmiy-texnik bazalar bilan bog'lash	Raqamli obyekt identifikatori (DOI) olish. ORCID olish va xalqaro ilmiy-texnik bazalar bilan bog'lash	2
14.	Xalqaro ilmiy-texnik ma'lumotlar bazasidan foydalaniш	Xalqaro ilmiy-texnik ma'lumotlar bazasidan foydalaniш	4

5.3. Laboratoriya mashg'ulotlari

“Laboratoriya mashg'ulotlari” dan maqsad talabalar ma'um mavzular bo'yicha olgan nazariy va amaliy bilimlarini seminar soatlari orqali mustahkamlashdir. Bunda talabalar seminarida o'tilgan mavzularni og'zaki ravishda, suhbat asosida tahlil qilishda qo'llay olishlari nazarda tutildi;

Nº	Laboratoriya mashg'ulot mavzulari	Qisqacha tavsifi (kalit so'zlar)	Soatlар hajmi
1.	Animatsiya yaratish texnologiyalari va turlari. Gif animator dasturida ishlash	Animatsiya yaratish texnologiyalari va turlari. Gif animator dasturida ishlash	2
2.	Ovozli axborotlarni qayta ishlash (GoldWave va Adobe Audition dasturlari)	Ovozli axborotlarni qayta ishlash (GoldWave va Adobe Audition dasturlari)	2
3.	Videofayllarni qayta ishlash va effektlar (Movavi Video Editor, Adobe Premiere Pro dasturlari)	Videofayllarni qayta ishlash va effektlar (Movavi Video Editor, Adobe Premiere Pro dasturlari)	2
4.	Mediaformatlarni boshqarish (Format factory dasturi bilan ishlash)	Mediaformatlarni boshqarish (Format factory dasturi bilan ishlash)	2
5.	Optimallasshgan qidirish mexanizmlari statistikasi (Trends Google va Wordstat Yandex)	Optimallasshgan qidirish mexanizmlari statistikasi (Trends Google va Wordstat Yandex)	2
6.	Onlayn videoxostinglar bilan ishlash	Onlayn videoxostinglar bilan ishlash	2
7.	Onlayn o'quv kursi yaratish(iSpring Suite dasturi bilan ishlash)	Onlayn o'quv kursi yaratish(iSpring Suite dasturi bilan ishlash)	2

15.	Raqamli OAV nasr etish (Google site bilan ishlash)	Raqamli OAV nasr etish (Google site bilan ishlash)	4
16.	Blog yaratish: multimediali blog yaratish(WordPress va FrontPage plagiinlari bilan ishlash)	Blog yaratish: multimediali blog yaratish(WordPress va FrontPage plagiinlari bilan ishlash)	4

Jami:

14 soat

8. Multimediali elektron darsliklar yaratish (AutoPlayMedia Studio dasturi bilan ishlash)	Multimediali elektron darsliklar yaratish(AutoPlayMedia Studio dasturi bilan ishlash)	2
9. Onlayn o'quv kursi yaratish (Moodle tizimi bilan ishlash)	Onlayn o'quv kursi yaratish (Moodle tizimi bilan ishlash)	
10. Google disk va Yandex disklar bilan ishlash	Google disk va Yandex disklar bilan ishlash	
Jami: 20 soat		
4-semestr		
11. ORCID olish va xalqaro ilmiy-teknik bazalari bilan bog'lash	ORCID olish va xalqaro ilmiy-teknik bazalari bilan bog'lash	2
12. Xalqaro ilmiy-teknik ma'lumotlar foydalananish	Xalqaro ilmiy-teknik ma'lumotlar bazasidan foydalananish	2
13. Raqamli OAV nashr etish (Google site bilan ishlash)	Raqamli OAV nashr etish (Google site bilan ishlash)	2
14. Blog yaratish: multimediali blog yaratish(WordPress va FrontPage plagimlari bilan ishlash)	Blog yaratish: multimediali blog yaratish(WordPress va FrontPage plagimlari bilan ishlash)	4
Jami: 10 soat		
4-semestr		
11. Onlayn konferensiylar tashkil etish	Onlayn konferensiylar tashkil etish	
12. Denwer dasturi bilan ishlash	Denwer dasturi haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6
13. OpenServer dasturi bilan ishlash	OpenServer dasturi haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6
14. Xampp dasturi bilan ishlash	Xampp dasturi haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6
15. Bootstrapda sayt versifikasi	Bootstrap 4.0 haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6
16. Php asoslari	Php 5.7 haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6
17. Phpda formalar bilan ishlash	Phpda forms haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6
18. MySQL tili	SELECT, UPDATE, DELETE haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	8
19. JQuery kutubxonasi	jquery-1.10.1.min.js haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	8
20. Angular frameworki bilan ishlash	AngularJS haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	8
Jami: 150 s		

5.4. Mustaqil ta'lim ishlari

“Mustaqil ta'lim va mustaqil mashg'ulotlar” qismida mustaqil ta'limning shakli va mazmuni, mustaqil ishega mo'ljallangan mavzular va topshiriqlar, mustaqil mashg'ulotlar jarayonida ta'lim oluvchilar tomonidan tayyorlanishi zatur bo'lgan ishlardan referat, esse, mustaqil (ijodiy) ish, muammoli ma'ruza va boshqalar keltiriladi;

#	Mustaqil ta'lim mavzulari	Qisqacha tavsifi (kalit so'zlar)	Soatlar hajmi
3-semestr			

1. Respublikamizda davlat organlari tomonidan taqdim etilayotgan interaktiv xizmatlar va ularning ahamiyati	My.gov.uz, e-jijo.uz haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	8
2. Elektron ta'lim tizimlari	HEMIS, MOODLE haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	8

Mazkur fan bo'yicha kurs (loyha) ishi rejalashtirilmagan
7. O'QUV ADABIYOTLARI VA AXBOROT MANSBALARI

Asosiy adabiyotlar	
1	Ze-Nian Li, Mark S. Drew, Jiangchuan Liu Fundamentals of Multimedia. Second Edition. - Canada: Pearson Education International, 2004. – 741 page.

3. Web 2.0 texnologiyasi	Khan academy haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	8
4. O'quv jarayoniga moslashuvchi web tizimlar	MOOC haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	8
5. Plaginlar bilan ishlash	Editor, figma, pdf	8
6. Sayt domeni	www, http://, https://	8

8. O'QUV DASTURI HAQIDA MA'LUMOT

<p>Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar</p> <p>1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining O'zbekiston Respublikasini rivjalantirish bo'yicha "Harakatlar strategiyasi" to'g'risidagi Farmoni (Xalq so'zi gazetasi, 2017-yil, 8-fevral).</p> <p>2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 13 dekabrdagi "O'zbekiston Respublikasi davlat boshqaruviiga raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat hamda axborot tizimlarini joriy etish bo'yicha qo'shimcha chor'a-tadbirlar to'g'risida", PF-5598-son Farmoni. (Qonun huqujatlari ma'tumotlari milliy bazasi, 13.12.2018 y., 06/18/5598/2313-soni)</p> <p>3 Г.Г. Беловский, В.М.Зеленевич. Мультимедийные технологии. Лабораторный практикум - Минск: БГПУ, 2009. - 178 стр.</p> <p>4 Ю. А. Жук. Мультимедийные технологии. Учебное пособие. Сыктывкар : СЛД, 2012. - 271 стр.</p> <p>5 И.В. Гордеева. Мультимедиа технология. Учеб. пособие / И.В. И.В. Гордеева. - 2-е изд., перераб. и доп. - Новосибирск: СГТА, 2010. - 158 с.</p> <p>6 M.E.Mamatabajov, S.Q.Tursunov, L.M.Nabiulina. Kompyuter grafikasi va web-dizayn. Darslik-T.:Cho'lp'on nomidagi MMU, 2013. 376-b.</p> <p>7 M.Arifov, B.Begalov, U.Begimqulov, M.Mamatabajov. Axborot texnologiyalari. O'quv qo'llanma- T.: «Noshir», 2009.-368 b.</p>	<p>Tuzuvchi: "Kompyuter lingvistikasi va raqamli texnologiyalar" kafedrasi dotsent v.b., p.f.f.d. (PhD)</p> <p>R.K.Atanuratov</p> <p>Taqrizchilar: Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti milliy tadqiqot universiteti, texnika fanlari doktori, professor D.T.Muhamediyeva</p> <p>M.R.Fayzijeva</p>
--	--

<p>Internet manbalari</p> <p>1 https://www.udemy.com/course/whats-new-in-adobe-cc-2015-multimedia/</p> <p>2 https://www.udemy.com/course/social-multi-media-mastery/</p> <p>3 https://www.udemy.com/course/adobe-audition-cc-tutorial/</p> <p>4 https://vse-kursy.com/online/3296-osnovy-videomontazha-v-adobe-premiere-pro-cc.html</p> <p>5 https://www.intuit.ru/studies/courses/478/334/info</p> <p>6 https://www.youtube.com/channel/UCAXy1AxICqxFfelyZwFz8A</p>	<p>O'quv dasturi Alisher Navoyi nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti tomonidan ishab chiqilgan va universitet Kengashining 202 — yil “ ” “ ” dagi “ ” -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p> <p>"Kompyuter lingvistikasi va raqamli texnologiyalar" kafedrasi mudiri, t.f.f.d.(PhD), dotsent B.B.Elov</p> <p>R.K.Atanuratov</p> <p>Taqrizchilar: Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti milliy tadqiqot universiteti, texnika fanlari doktori, professor D.T.Muhamediyeva</p> <p>M.R.Fayzijeva</p>
--	---